

Miniguide for båtfolket

1. Vis sjøvett
2. Ta hensyn til andre
3. Respekter vær og vind
4. Tilpass farten etter forholdene
5. Ta hensyn til miljøet

Ansvar

Er du båteier, er du pr definisjon reder. Dermed er du ansvarlig for passasjerers sikkerhet og helse.

Du er også ansvarlig for å holde båten i forskriftsmessig stand, og utruste den deretter.

Du kan holdes ansvarlig ved ulykker, selv om du ikke er om bord.

Regler for å kjøre båt

Du må være 16 år for å føre en båt som

- kan komme opp i hastighet over 10 knop
- har større motorytelse enn 10 HK
- er lenger enn 8 meter (26,6 fot)

Fartøy under 15 meter er for mange ikke sertifikatpliktig.

MEN: Er du født etter 1.1.1980, må du ha Båtførerbevis for å føre en fritidsbåt som er over 8 meter og / eller har en motor som yter mer enn 25 HK.

Fritidsbåter fra 15 meter til 24 meter krever fritidsbåtskippersertifikat (D5L).

Vikepliktsregler

Forskriften som omhandler Sjøveisreglene er for omfattende til å beskrives i dette heftet. Du må forstå reglene for å være i stand til å tolke situasjoner og en eventuell fare – både på dagen og om natten.

Et meget kortfattet utdrag:

Alle har ansvar for å unngå sammenstøt til sjøs.

Du har

- Vikeplikt for fartøyer som kommer fra styrbord
- Vikeplikt dersom du innhenter et fartøy

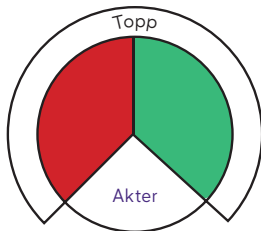
En gylden regel

- Vik unna for alt som er større enn deg, eller har vanskeligere for å manøvrere enn deg.
- I mørket; vik unna alt som har flere lanterner/lys enn deg.

Marker i god tid hvilken manøver du har til hensikt å gjøre.

Lanterner og lanterneføring

Lanternene har disse fargene og sektorer:

○ Topp = 225° forover

● Grønn = 112,5° (styrbord)

○ Akter = 135° akterover

● Rød = 112,5° (babord)

Lanterner skal være tent om natten eller ved dårlig sikt når man er underveis eller ligger oppankret.

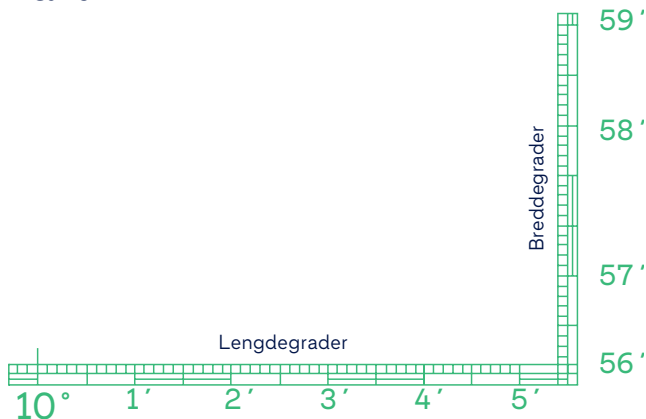
Fartøy underveis skal i all hovedsak være utstyrt med lanterner som illustrert ovenfor.

Fartøy over 50 meter har som oftest to topplanterner.

Maskindrevet fartøy mindre enn 7 meter med maks fart på 7 knop skal minimum vise 1 rundtlysende hvit lanterne.

Småfartøyer som robåter, kanoer og kajaker skal fortrinnsvis ha 1 hvit rundtlysende lanterne, men den kan erstattes med en lommelykt.

Kart

Lengdegradene angir hvor langt Øst (E) eller Vest (W) du er for nullmeridianen.

Breddegradene angir hvor langt Nord (N) eller Sør (S) du er for ekvator.

1° breddegrad	=	60' breddeminutter
1' breddeminutt	=	1 nautisk mil
1 nautisk mil	=	1852 meter

Det er langs breddegradene du tar ut distanse i nautiske mil.

En posisjon fra GPSen, eller tatt ut fra et sjøkart, ser for eksempel slik ut:

N 59° 57,4' - E 010° 03,2'

Først angis breddegraden, dvs. hvor langt nord eller sør du er for ekvator. Deretter angis lengdegradene, dvs hvor langt øst eller vest du er for nullmeridianen. Nullmeridianen går gjennom Greenwich-observatoriet i London.

Ved nullmeridianen er sonetiden for klokken / tiden 0 (null) → GMT = Greenwich Mean Time.

Sjøkart er internasjonale og bruker engelske forkortelser – for eksempel på farger:

B = black

W = white

Y = yellow

YBY ved siden av et kartsymbol, betyr at det er et Vestmerke.

GPS (Global Positioning System)

Mange har i dag GPS, som er et fantastisk hjelpemiddel, men det har også sine svakheter. En kort introduksjon:

Systemet består av et nettverk med minst 24 geostasjonære satellitter. En GPS trenger minst 3 satelittsignaler for å gi en posisjon i bredde og lengde. Hvis et signal blokkeres av f.eks et fjell, kan din posisjon være unøyaktig.

Norske sjøkart gir koordinatene etter datumet WGS84. WGS84 er referansesystemet GPS er basert på.

En kurs tatt ut fra kartet, heter Rettvisende Kurs (RK). Kursen mellom to waypoints på GPSen, er også RK. Kursen på GPSen vises som COG - Course Over Ground. Farten vises som SOG - Speed Over Ground.

En logg ("speedometer") viser farten og distansen gjennom vannet, og stemmer ofte ikke med verken COG eller SOG.

Ytre påvirkninger som strøm, vind og bølger registreres ikke av loggen. GPSen gjør det, så COG og SOG er den reelle forflytningen båten har.

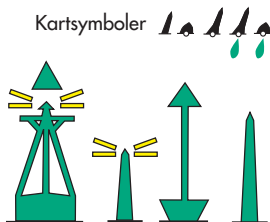
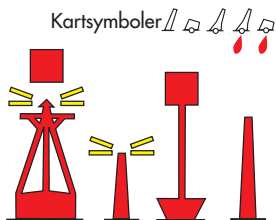
Sjømerkesystemet

Dette kartsymbolet viser hovedledens retning. Kjører du i pilens retning skal du ha grønne staker på styrbord side. Kjører du mot pilens retning skal du ha røde staker på styrbord side.

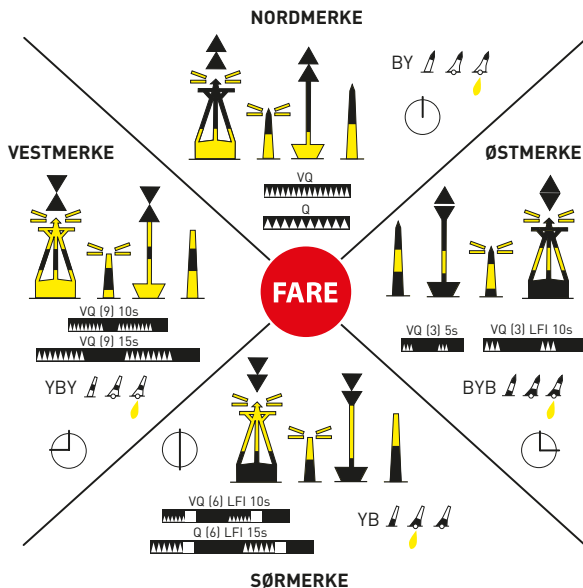
Sjøkartsymbol som viser markeringens hovedretning.

Lateralmerkene

Mrk: Rødstaken er butt på toppen, mens grønnstaken er spiss. Slik kan lateralmerkene skilles fra hverandre, selv om fargen er slitt bort eller sjømerket er rustent.

Kardinalmerkene

Illustrasjonen viser faren i midten av disse sjømerkene. Du skal passere øst for østmerket, sør for sørmerket, vest for vestmerket og nord for nordmerket.

Dersom de er utstyrt med lys, er huskeregelen at de blinker "som klokken": Øst = kl. 3 (3 hvite blink), Sør = kl. 6 (6 hvite blink), osv.

Forkortelser: Q = Quick, VQ = Very Quick

Andre sjømerker

Det finnes mange sjømerker. De viktigste du bør kjenne, både av utseende og som kartsymbol, er:

- Midtgrunnstake - BRB (black-red-black) - farbart vann på alle sider.
- Jernsøyler - med og uten retningsviser - står på fast grunn.
- Baaker og Varder - landemerker.
- Spesialmerke - Y (yellow) - angir f.eks badeområde.

Høyder og dybder i kartet

Under en bro eller en høyspentledning er det oppgitt fri seilingshøyde i meter i en parentes (20). Dette er høyden målt når tidenvannet er på sitt høyeste.

Vanddybder og grunner oppgis i meter. Det brukes ikke komma. 5,2 meter vises med 52 i kartet. Dette er vanddybden målt ved lavest mulig tidevann.

Fyr, lykter og lyskarakteristikker

De større kystfyrene lyser langt, og viser landkjenning og ofte vei inn til viktige havner. Disse har kun hvitt lys med ulike karakteristikk.

For eksempel: Fl (2) 20 s vil si at fyret er mørkt og har 2 hvite flash i løpet av en 20 sekunders fase.

Fyrets / lyktens karakteristikk står ved siden av kartsymbolet for fyr / lykt. Eventuelt hvor mange blink/flash lykten har, står i parentes. Hvor lang fasen er, står oppgitt i sekunder.

De tre vanligste karakteristikkene er

Figur 1

Oc (occulterende):

Lyser fast, med innlagte kortere mørkeperioder.

Figur 2

Fl (flash):

Er mørk, med innlagte kortere lysblink.

Figur 3

Iso (isofase):

Lys- og mørkeperiodene er like lange.

Fart - tid tabell

$$V = \frac{S}{T}$$

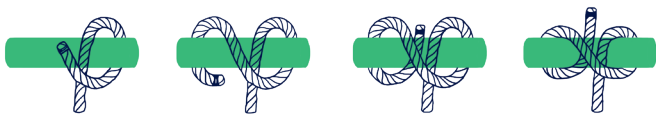
$$\text{Fart} = \frac{\text{Strekning}}{\text{Tid}}$$

$$1 \text{ knop} = \underline{\underline{\text{def}}} \frac{1 \text{ nm}}{1 \text{ time}}$$

Fart/Tid	10 sek	20 sek	30 sek	1 min	3 min
5 knop	26 m	51 m	77 m	154 m	463 m
10 knop	52 m	103 m	154 m	309 m	926 m
15 knop	78 m	154 m	232 m	463 m	1389 m
20 knop	103 m	206 m	308 m	617 m	1852 m
30 knop	154 m	309 m	463 m	926 m	2778 m
40 knop	206 m	412 m	617 m	1235 m	3704 m

Obs! Distansen i tabellen er omregnet til meter.

Knoper og stikk

Dobbelt halvstikk egner seg godt til å feste fendere og fortøye båten.

Pålestikk har mange bruksområder og er velegnet til å lage en løkke.

Båtmannsknop egner seg blant annet til å skjøte to tau.

Førstehjelp

Blødninger: Legg press på såret. Hold stedet hvor blødningen er så høyt som mulig.

Brannskader: Kjøøl ned. Bruk sjøvann hvis du ikke har noe annet tilgjengelig.

Hypotermi: Det finnes flere grader av nedkjøling. Mild grad kjennetegnes best ved at personen er bevisst og skjelver. Sterk nedkjøling medfører tap av bevissthet, og kan være dødelig.

Drukning: Personen har fått vann i lungene og betyr som regel at du må starte HLR.

HLR (hjerne-lunge-redning): Dersom en person ikke puster, må du puste for han / henne. Puster man ikke, får hjernen ikke oksygen og dermed stopper hjertet til slutt (ingen puls).

- Varsle andre.
- Er du alene, se etter hjelp. HLR er tungt / krevende.
- Start gjenoppliving.

Huskeregelen er 30:2

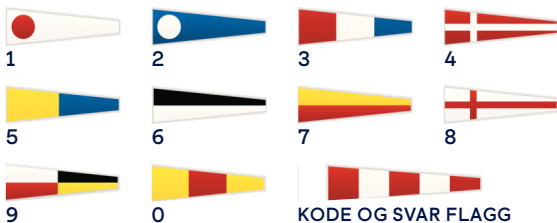
Hjertekompressjon: Trykk hardt og raskt ned

Innblåsing: Blås inn luft 2 ganger.

Du skal se brystet / magen heve seg.

Barn - begrensn mengden med luft du blåser inn og kompresjonstrykk.

Maritime signalflagg

Viktig å huske på

Husk typegodkjent/CE-merket flyteplagg til alle om bord.

Promillegrensen til sjøs er 0,8, men vi vet at alkohol ofte kan føre til farlige situasjoner. Fart og alkoholpåvirkning vil kunne gi avkortning eller avslag på forsikringen din.

Har du elektronisk navigasjonsutstyr om bord, bør du vite hvordan det fungerer, og hvilke begrensninger det har. Det sikreste navigasjonsutstyret er øynene dine!

Å ha et par røde nødraketter eller nødbluss, samt en fyrstikkeske i en vanntett beholder, er en rimelig forsikring.

SENK FARTEN VED NEDSATT SIKT OG I MØRKET!

Kontaktnummere til din lokale Redningsskøyte finner du på www.redningsselskapet.no

**Codan Forsikring ønsker deg
en fin og trygg båtsesong.**

Ring oss 408 06300

codanforsikring.no